

Indkøbs- og udbudspolitik for Hjørring Kommune

Indholdsfortegnelse:

1.	YDELSER OMFATTET AF INDKØBS- OG UDBUDSPOLITIKKEN	3
2.	MÅLSÆTNING	3
3.	UDBUD OG BESLUTNINGSKOMPETENCEN	4
3.1	UDBUD	4
3.2	KOMPETENCEFORDELING	4
3.3	UDLICITERING OG INSOURCING	5
3.4	KONTROLBUD	5
3.5	INNOVATION OG PARTNERSKAB	6
4.	ØKONOMI OG SERVICENIVEAU	6
5.	KOMMUNENS PERSONALE	6
5.1	MEDARBEJDERNES RETSSTILLING	6
5.2	MEDARBEJDER INDDRAGELSE OG MEDVIRKEN	7
5.3	MISLIGHOLDELSE AF KONTRAKT OG OPHÆVELSE AF KONTRAKTFORHOLDET	7
5.4	TILPASNING AF MEDARBEJDERSTAB I FORBINDELSE MED ET UDBUD	7
5.5	SOCIALT ANSVAR	8
6.	GENERELLE PRINCIPPER, DER SKAL ANVENDES	8
6.1	UDBUDSPLIGT	8
6.2	VAREKØB- OG TJENESTEYDELSER MED KLAR GRÆNSEOVERSKRIDENDE INTERESSE	8
6.3	VAREKØB- OG TJENESTEYDELSER UDEN KLAR GRÆNSEOVERSKRIDENDE INTERESSE	8
6.4	BYGGE- OG ANLÆGSARBEJDER	9
6.5	ALMENE BOLIGER	9
6.6	SIKKERHEDSSTILLELSE	9
6.6.1	<i>Bygge- og anlægsarbejder</i>	9
6.6.2	<i>Fælles</i>	9
6.7	KONTROLBUD (INTERNT BUD)	9
6.8	FASTHOLDELSE AF ERFARING OG EKSPERTISE	9
6.9	SNITFLADER	9
6.10	E-HANDEL, AUTOMATISERING OG DIGITALISERING AF INDKØB	9
7.	BÆREDYGTIGT INDKØB	10
7.1	ØKOLOGI	10
7.2	BÆREDYGTIGHED, MILJØ- OG ENERGIKRAV	10
7.3	ARBEJDSMILJØ	10
7.4	ANVENDELSE AF SOCIALE KLAUSULER OG ARBEJDSKLAUSULER	10
8.	KONTRAKTOPFØLGNING	10
8.1	COMPLIANCE	11
9.	EKSTERNT SAMARBEJDE	11
	APPENDIKS A: ANVENDELSE AF SOCIALE KLAUSULER OG ARBEJDSKLAUSULER I HJØRRING KOMMUNE	12

1. Ydelser omfattet af indkøbs- og udbudspolitikken

Indkøbs- og udbudspolitikken er udarbejdet med baggrund i gældende lovgivning om, at alle kommunale indkøb over tærskelværdien skal konkurrenceudsættes eller alternativt, når købet er under tærskelværdien, indkøbes på markedsmæssige vilkår.

Indkøbs- og Udbudspolitikken udstikker rammerne for indkøb og udbud af varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsopgaver i Hjørring Kommune. Hensigten med indkøbs- og udbudspolitikken er, at give potentielle leverandører, borgere og medarbejdere et indblik i, hvordan Hjørring Kommune foretager indkøb og gennemfører udbud.

Selvejende institutioner er omfattet af politikken når der er indgået driftsoverenskomst, og hvor Hjørring Kommune yder tilskud til driften på 50% eller mere.

Indkøb der foretages sammen med børn/unge/brugere med et pædagogisk aktiverende formål er ikke omfattet af indkøbspolitikken

Der henvises i øvrigt til udbudsstrategi og procedure for kommunale bygge- og anlægsopgaver.

2. Målsætning

Det er Byrådets målsætning, at:

- Hjørring Kommune som helhed køber sine bygge- og anlægsopgaver, varer og tjenesteydelser "bedst og billigst", dvs. gennem udbud og effektiv konkurrenceudsættelse sikre en bedre pris for samme kvalitet, særligt på områder hvor der findes et veletableret marked.
- Hjørring kommune optræder som udgangspunkt som én kunde ved indgåelse af indkøbsaftaler, og udnytter hermed de totale indkøbsressourcer i Hjørring Kommune optimalt, så der opnås koncernfordele.
- Hjørring kommune handler ved lokale virksomheder og forhandlere, hvor disse er konkurrencedygtige.
- Hjørring Kommune sikrer via en ensrettet indkøbspraksis, at leverandørerne gives lige vilkår i en indkøbs-, udbuds- og tilbudssituation.
- E-handel via Hjørring Kommunes portal skal anvendes i videst mulig omfang.

På denne baggrund tilstræbes det at placere opgavevaretagelsen dér, hvor man får det højeste ydelsesniveau for pengene.

Byrådet og fagudvalgene har det politiske ansvar for at fastlægge niveauet samt indholdet af serviceydelserne og for at sikre, at ydelserne tilvejebringes bedst og billigst.

Der skal være en forventning om et rimeligt forhold mellem den forventede besparelse og de omkostninger, der er forbundet med at gennemføre udbudsforretningen.

3. Udbud og beslutningskompetencen

3.1 Udbud

Alle kan komme med forslag til mulige områder for udbud eller udlicitering.

Således kan idéen til udbud opstå på flere niveauer for eksempel i Byråd, Fagudvalg, Fagområde, Indkøb & Udbud m.v. Alle ideer fremsendes til Indkøb & Udbud, der analyserer og vurderer forslagene og udarbejder i samarbejde med fagforvaltningen, en indstilling til Udvalg eller Byrådet om, hvorvidt det foreslåede område skal udbydes/udliciteres eller ej. Til sikring af en professionalisering og effektivisering af indkøbs- og udbudsprocesser på vare- og tjenesteydelsesområdet, er der nedsat et Indkøbsforum bestående af chefer fra fagforvaltningerne.

3.2 Kompetencefordeling

Der skal i forbindelse med en udbudskompetenceplan ske en vurdering af de forskellige former for udbud, samt de forskellige interessenter der er tilknyttet en udbudsproces, og det efterfølgende indkøb. Variationen og omfanget af udbud er stort, og det vil rimeligvis derfor være uhensigtsmæssigt for processen at alle udbud skal behandles politisk.

Det skal altid vurderes, hvorvidt udbuddet er af væsentlig politisk interesse. Såfremt fagforvaltningen vurderer, at der er en sådan interesse, vil administrationen foreligge det til politisk behandling enten i Udvalg eller Byråd.

Som hovedregel iagttages følgende tre parametre, der vil være udslagsgivende for vurderingen af den politiske interesse;

- Er udbudsområdet et borgernært område?
 - Personalemæssige konsekvenser?
 - Mulighed for ændringer i metode?
- Kan udbuddet medføre væsentlig ændringer af serviceniveauet?
- Det historiske indkøbsmønster for Hjørring Kommune.

Opfyldes én eller flere af ovenstående parametre forelægges udbuddet som udgangspunkt til politikens behandling i det respektive udvalg. Vurderes én eller flere af ovenstående parametre at være af væsentlig karakter, forelægges sagen for Byrådet.

Kompetencefordelingen imellem Byråd, Udvalg og administrationen ved konkurrenceudsættelse og aftaledækning af indkøb af varer og tjenesteydelser fordeles som følger:

Kompetencefordeling ved udbud	Serviceydelser der alene har intern interesse i organisationen	Serviceydelser i relation til borgerne	Varekøb der alene har betydning internt i organisationen	Varekøb der har betydning for borgerne
Førstegangs udbud over EU's udbudsgrænse, eller udbud efter light regimet ¹	Udvalg/Byråd	Udvalg/Byråd	Udvalg/Byråd	Udvalg/Byråd
Genudbud over EU's udbudsgrænse	Administration	Administration	Administration	Administration
Udlicitering af inhouse ydelser eller insourcing af serviceydelser med betydning for IKU ² .	Udvalg	Udvalg/Byråd	-	-
Områder der udbydes som offentlig/privat partnerskab, offentlig/privat innovationspartnerskab eller tilsvarende	Udvalg/Byråd	Udvalg/Byråd	Udvalg/Byråd	Udvalg/Byråd
Tilbudsindhentning under EU's udbudsgrænse	Administration	Administration	Administration	Administration

3.3 Udlicitering og insourcing

Udlicitering er udbud på et område, hvor Hjørring Kommune på udbudstidspunktet benytter en inhouse ydelse, og hvor Hjørring Kommune efter endt udbud kan overdrage varetagelse af ydelsen til en ekstern leverandør. Et udbud med efterfølgende mulighed for udlicitering behøver dog ikke at føre til udlicitering, idet Byrådet kan beslutte at beholde ydelsen inhouse efter endt udbudsproces.

Insourcing af ydelser, er den situation, hvor Kommunen trækker tidligere udliciterede opgaver hjem i eget regi. Dette skal som udgangspunkt begrundes i økonomiske eller organisatoriske gevinster.

Kompetencen til at træffe beslutning om selve udliciteringen eller insourcingen ligger alt efter udbuddets art hos Udvalg eller Byrådet.

3.4 Kontrolbud

Der udarbejdes kontrolbud, hvis det vurderes at være hensigtsmæssigt i forhold til det konkrete udbud. Formålet er, at sikre øget konkurrence og dermed muligheden for at sikre både høj kvalitet og lav pris, et omkostningsægte bud på, hvad det koster at løse opgaven, og for at have muligheden for at beholde opgaven i kommunens regi, hvis kommunen er konkurrencedygtig.

Der vil være væsentlige omkostninger/investeringer forbundet med at afgive kontrolbud.

¹ Udbudslovens afsnit III: indkøb af sociale og andre specifikke tjenesteydelser over tærskelværdien.

² Indikator for konkurrenceudsættelse. Dvs. andelen af kommunens serviceydelser som er konkurrenceudsat.

I en sådan situation skal forvaltningen sikre "vandtætte skotter" mellem den del af forvaltningen, som forestår udarbejdelsen af eget bud og den del som forestår udarbejdelsen af udbudsmaterialet. Interne og eksterne budgivere behandles på lige vilkår mht. markedsdialog og teknisk afklaring.

3.5 Innovation og partnerskab

Nye udbudsmetoder muliggør i højere grad innovative partnerskaber og samarbejder med de private aktører.

Ved i højere grad at samarbejde med markedet, vil Hjørring Kommune kunne udvikle og afprøve nye metoder og produkter, lære af erfaringer og højne kvaliteten, for herigennem at effektivisere indkøb og ydelser leveret til Hjørring Kommune. Formålet hermed vil være, at gennemføre mere kvalitetsorienterede udbud, som er mere værdiskabende for borgere og organisationen.

4. Økonomi og serviceniveau

Med hensyn til økonomien følges hovedreglen om, at den der har kompetencen, betaler for ydelsen.

Udgifterne til ethvert udbud kan opdeles i henholdsvis udgifter til gennemførelse af selve udbuddet og udgifter til den løbende drift. I det omfang, at den udbudte opgave kan løses billigere end ved fortsat kommunal drift, kan man tale om en økonomisk "gevinst".

Indebærer udbuddet besparelser tilfalder denne som udgangspunkt området, ligesom evt. tab dækkes af området. Dette betyder, at der normalt vil være et økonomisk incitament til at gå med i et udbud, og risiko for et økonomisk tab ved ikke at deltage.

Indkøbsaftaler på konkurrenceudsatte indkøbsområder er obligatoriske.

Prisaftaler, hvor der indkøbes på markedsmæssige vilkår skal benyttes, med mindre der samlet set, kan handles bedst og billigst til anden side.

5. Kommunens personale

Dette afsnit gør sig primært glædende i forbindelse med udbud, hvor der efterfølgende er mulighed for udlicitering af opgaven.

5.1 Medarbejdernes retsstilling

Lov om virksomhedsoverdragelse skal anvendes i forbindelse med udbud, når den udbudte driftsopgave i dag løses af kommunalt ansat personale. Lovens hovedområde er den situation, hvor en samlet økonomisk enhed overdrages og bevarer sin identitet efter overdragelsen.

Ved udlicitering af opgaver, der i dag udføres i kommunen, vil overenskomstansatte medarbejdere overgå til ansættelse hos den private leverandør i henhold til virksomhedsoverdragelsesloven. Loven medfører bl.a., at medarbejderne overgår til den nye arbejdsgiver på deres nuværende overenskomstmæssige og individuelle løn- og ansættelsesvilkår i den løbende overenskomstperiode. Loven beskytter endvidere på nærmere angivne vilkår mod opsigelse på grund af overdragelsen.

I Hjørring Kommune anvendes virksomhedsoverdragelsesloven altid ved udlicitering af en opgave, der hidtil har været varetaget af kommunalt ansat personale også i de grænsetilfælde, hvor loven ikke nødvendigvis finder anvendelse.

Det vurderes ved gennemførelsen af udlicitering i hvert enkelt tilfælde, om der er særlige forhold, som taler for at udstrække medarbejderbeskyttelse udover den i virksomhedsoverdragelsesloven fastlagte minimumsbeskyttelse. Udvidelsen kan f.eks. omhandle krav om sikring af midler til kompetenceudvikling.

Tjenestemænd er ikke forpligtede til at overgå til ansættelse hos en privat leverandør, og tjenestemændene er således ikke omfattet af virksomhedsoverdragelsesloven.

5.2 Medarbejder inddragelse og medvirken

Forslag om konkurrenceudsættelse, udbud og udlicitering kan give anledning til usikkerhed og utryghed på de berørte arbejdspladser. Det er derfor vigtigt, at medarbejdere i god tid, inden der træffes beslutning om udbud samt i forbindelse med selve udbudsprocessen, får information og bliver inddraget i processen, så usikkerheden og utrygheden så vidt muligt kan reduceres.

Tidlig inddragelse ses også ud fra det perspektiv, at den detaljerede viden som medarbejderne har om arbejdsopgaver, mål og krav mv. dermed inddrages i forløbet og bidrager til at kvalificere beslutningen om udbud og/eller evt. udbudsmateriale.

Gennem inddragelse kan processen ske med stor åbenhed og en høj grad af gennemsigtighed.

Ved inddragelse forstås i denne retningslinje både information og drøftelse. Information skal – uanset hvilket niveau, der tales om – gives på et så tidligt tidspunkt, på en sådan måde og i en sådan form, at det giver gode muligheder for en grundig drøftelse.

Det er med andre ord en forudsætning for en drøftelse, at der er givet den nødvendige information, så medarbejderne sættes i stand til at formulere synspunkter og forslag. Disse skal efterfølgende indgå i grundlaget for ledelsens og Byrådets beslutninger.

Ledere og medarbejderrepræsentanter, der står overfor opgaver med konkurrenceudsættelse, udbud og udlicitering, tilbydes deltagelse i teammøder, hvor der gives generel information og indføring i processerne af særligt kyndige.

5.3 Misligholdelse af kontrakt og ophævelse af kontraktforholdet

Ved misligholdelse af kontrakten, som resulterer i ophævelse af kontraktforholdet og som samtidig medfører, at de udliciterede opgaver i en periode ikke udføres, skal kommunen tilstræbe, at de berørte tidligere virksomhedsoverdragne kommunale medarbejdere får samme rettigheder i kommunen, som kommunens eget personale i forbindelse med stillingsreduktioner.

5.4 Tilpasning af medarbejderstab i forbindelse med et udbud

Såfremt der skal ske en tilpasning af den kommunale medarbejderstab, som konsekvens af et udbud, dvs. blandt medarbejdere, som ikke er omfattet af lov om virksomhedsoverdragelse, vil disse medarbejdere være omfattet af kommunens bestemmelser vedrørende stillingsreduktioner, og konsekvenserne for disse skal være beskrevet forud for, at der træffes beslutning om selve udbuddet.

5.5 Socialt ansvar

Leverandøren skal forpligtesig til at udvise et socialt ansvar, som skal svare til den politik, der på udbudstidspunktet er gældende i Hjørring Kommune.

6. Generelle principper, der skal anvendes

Det skal sikres, at principperne om ligebehandling og forbuddet mod forskelsbehandling overholdes. Der skal være en grundlæggende gennemsigtighed, der åbner området for konkurrence og gør det muligt at kontrollere, at udbudsproceduren er upartisk, der skal herunder foretages en passende grad af offentliggørelse, der gør det muligt at åbne markedet for konkurrence.

6.1 Udbudspligt

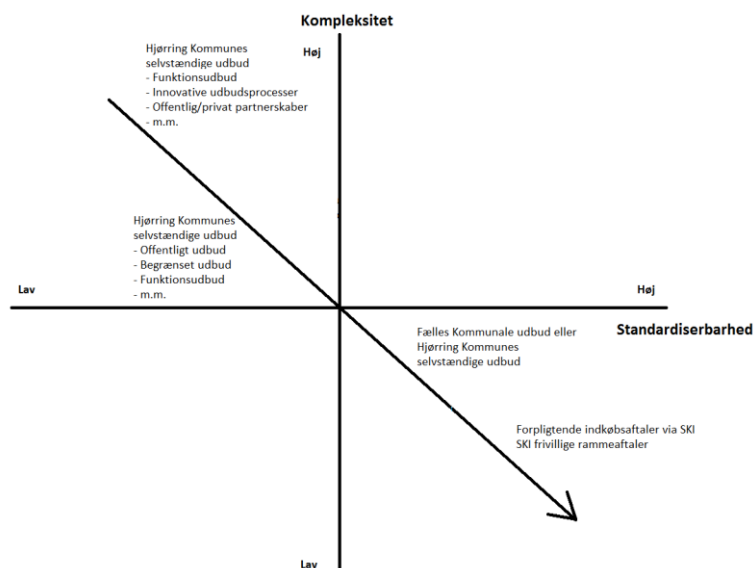
Alle udbud udarbejdes i overensstemmelse med det lovgrundlag og øvrige regler, der er gældende for udbudsområdet. Det skal konkret vurderes, hvilken af de mulige udbudsformer der findes mest hensigtsmæssig.

Hvor udbuddet opfylder kravene til at skulle i EU-udbud, skal dette naturligvis gennemføres.

Som hovedregel afløfter Hjørring Kommune udbudspligten efter følgende modeller, oplyst i prioriteret rækkefølge. Hermed undersøges muligheden for konkurrenceudsættelse via store fælles udbud først, førend Hjørring Kommune selvstændigt gennemfører udbud.

Prioriteret rækkefølge:

- Tilmelding til de koordinerede forpligtende indkøbsaftaler
- Indkøb via SKI-rammeaftaler
- Udbud via Fællesindkøb Nord
- Indkøb via andre indkøbsfællesskaber, herunder fx Aalborg.
- Hjørring Kommunes selvstændige udbud

6.2 Varekøb- og tjenesteydelser med klar grænseoverskridende interesse

Udbuddet gennemføres efter samme principper som er gældende for et EU-udbud, dvs. kontrakten skal annonceres, og Ordregiver skal forud for processen fastlægge proceduren og kriterierne for tildelingen.

6.3 Varekøb- og tjenesteydelser uden klar grænseoverskridende interesse

Det skal tilsikres, at købet foregår på markedsmæssige vilkår. Hermed sker konkurrenceudsættelse f.eks. ved:

- Gennemfører en markedsafdækning og på grundlag af denne indhenter ét tilbud.

- Indhenter to eller flere tilbud
- Annoncerer på udbud.dk eller på Hjørring Kommunes hjemmeside.

6.4 Bygge- og anlægsarbejder

Her anvendes de i lbk nr. 1410 af 7/12 2007 om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter gældende regler.

6.5 Almene boliger

Her anvendes ved nybyggeri, hvor Hjørring Kommune ikke er bygherre, bestemmelserne i LBK nr. 1118 af 26. september 2007 af lov om almene boliger m.v. om udbud i åben konkurrence blandt bygherre.

6.6 Sikkerhedsstillelse

Ved rene rådgivningsydelser vedr. bygge- og anlægsarbejder, skal leverandøren som udgangspunkt stille en ubetinget uigenkaldelig anfordringsgaranti på 15% af den årlige kontraktsum. Ved ordre på under 300.000 kr. i kontraktsum skal der dog ikke stilles sikkerhed.

6.6.1 Bygge- og anlægsarbejder

Som udgangspunkt anvendes sikkerhedsstillelsesreglerne i AB 18, ABR18 m.fl. men såfremt der konkret er behov for en anden sikkerhedsstillelse, redegøres der for baggrunden herfor i det konkrete tilfælde. Ved ordre på under 2.000.000 kr. i kontraktsum skal der dog ikke stilles sikkerhed.

6.6.2 Fælles

Sikkerhedsstillelsesbestemmelserne kan dog fraviges, såfremt der efter en konkret overvejelse i forbindelse med et konkret udbud vurderes uhensigtsmæssigt.

6.7 Kontrolbud (internt bud)

Priskalkulationen følger de fastsatte regler på området.

6.8 Fastholdelse af erfaring og ekspertise

Det skal vurderes, om det er muligt at fastholde erfaring og ekspertise i kommunalt regi, efter opgaven er udbudt, og om kommunen vil kunne foretage kontrol og opfølgning eller evt. overtage opgaven ved et leverandørsvigt og ved genudbud.

6.9 Snitflader

Det skal vurderes, om der er tætte sammenhænge til andre opgaveområder, og hvordan opgaveløsningen påvirkes.

6.10 E-handel, automatisering og digitalisering af indkøb

Bestilling og indkøb af varer skal forgå via Hjørring Kommunes indkøbsportal, med mindre der er tale om varer, der ikke fremgår af indkøbsportalens elektroniske varekatalog.

7. Bæredygtigt indkøb

Hvor det vurderes at være relevant, inddrages bæredygtigt indkøb i forbindelse med udarbejdelse af et udbud. Hermed skal det påses, at Hjørring Kommune arbejder ud for den rette balance mellem økonomiske-, sociale- og miljørigtige hensyn.

7.1 Økologi

Hjørring Kommunes Byråd har vedtaget at øge andelen af økologiske fødevarer i kommunens køkkener, kantiner og institutioner. Økologiske fødevarer skal derfor prioriteres og tilbydes i det omfang, de budgetmæssige forudsætninger er til stede.

7.2 Bæredygtighed, miljø- og energikrav

Leverandøren skal forpligte sig til at udvise et hensyn, svarende til den politik, der på udbudstidspunktet er gældende for området i Hjørring Kommune.

I det omfang det er muligt, erstattes miljøbelastende produkter med mindre miljøbelastende og bæredygtige produkter, ligesom genbrugs- og miljørigtige produkter og produkter fra miljøcertificerede virksomheder skal anvendes hvis muligt.

7.3 Arbejdsmiljø

Efter bekendtgørelse om pligter efter lov om arbejdsmiljø i forbindelse med udbud af tjenesteydelser skal kommunen som udbyder sørge for, at der er taget hensyn til sikkerheden og sundheden ved tjenesteydelsens udførelse.

Ved større indkøb skal arbejdsmiljødelen inddrages i forbindelse med udarbejdelse af kravspecifikationerne til indkøbene.

7.4 Anvendelse af sociale klausuler og arbejdsklausuler

Byrådet besluttede d. 24. november 2021, at implementere retningslinjer for Hjørring Kommunes brug af sociale klausuler samt arbejdsklausuler ved indkøb af tjenesteydelser, samt bygge- og anlægssydelser.

Retningslinjerne for klausulerne er udformet i overensstemmelse med Beskæftigelsesministeriets anbefalinger på området, samt under hensyntagen til principperne om saglighed, proportionalitet og ligebehandling, jf. forvaltningsloven og udbudsloven.

Implementering af retningslinjerne for brug af klausuler i Hjørring Kommune sker ved appendiks A i kommunens Indkøbs- og Udbudspolitik.

8. Kontraktopfølgning

Når selve udbudsforretningen er afsluttet, bliver udmøntningen af kontrakten den primære aktivitet. Hjørring Kommune skal i kontraktperioden løbende foretage opfølgning og kvalitetssikring.

Hvis ikke Hjørring Kommune sikrer sig, at de udbudte kontrakter håndteres i tråd med de vilkår, der var genstand for udbuddet, indebærer udbuddet ingen garanti for, at der skabes reel konkurrence, eller at de offentlige midler anvendes optimalt.

Ved udbud af vare- og tjenesteydelser udarbejdes som hovedregel en risikoanalyse af den pågældende kontrakt, for at vurdere hvor mange ressourcer der skal anvendes internt på kontraktopfølgning. Parametre så som; målbare kvalitetsnormer, kontraktens omfang og betydning internt i organisationen, løbende aftale optimering, e-handel og compliance, indkøbsmønstre m.v. vurderes.

Kvalitetsopfølgningen skal først og fremmest beskrives ud fra de ønskede resultater og den ønskede effekt - frem for ud fra opgaveløsningen.

8.1 Compliance

Der udarbejdes løbende compliancerapporter, som sendes til og vurderes sammen med forvaltninger og afdelinger. Fokus på compliance skal skabe rum for aftaleoptimering, hvilket f.eks. skal sikre rette sortiment, kvalitet, information om mulige indkøbsbesparelser m.v.

9. Eksternt samarbejde

Hvor et indkøbs- og udbudssamarbejde med andre offentlige eller private instanser samlet set vurderes til at give størst værdi for Hjørring Kommune, etableres der et samarbejde.

Af samarbejdspartnere kan nævnes Statens og Kommunernes Indkøbsservice, Indkøbsfælleskab Nord, øvrige primærkommuner, Regioner og det lokale erhvervslivs organisationer.

Appendiks A: Anvendelse af sociale klausuler og arbejdsklausuler i Hjørring Kommune.

Byrådet i Hjørring Kommune ønsker at arbejde for et rummeligt arbejdsmarked, med plads til forskellighed, og hvor unge via uddannelses- og praktikpladser kan få fodfæste i deres fremtidige arbejdsliv, og hvor medarbejdere der er ansat på særlige vilkår, fastholdes på en arbejdsplads.

Byrådet ønsker ligeledes at arbejde for at sikre rimelige løn- og arbejdsvilkår ved at arbejde mod social dumping.

Byrådet besluttede d. 24. november 2021, at implementere retningslinjer for Hjørring Kommunes brug af sociale klausuler og arbejdsklausuler ved indkøb af tjenesteydelser, samt bygge- og anlægssydelser.

I det følgende beskrives de nærmere detaljer omkring Hjørring Kommunes anvendelse af sociale klausuler og arbejdsklausuler.

Sociale klausuler:

En social klausul er et krav i kontrakten om, at den valgte leverandør skal påtage sig en nærmere angivet social forpligtigelse. Det kan være etablering af uddannelses- og praktikpladser, ansættelse af personer på særlige vilkår, samt udarbejdelse af en personale- og arbejdsmiljøpolitik.

I forbindelse med et udbud skal det konkret vurderes, om der kan/skal indbygges sociale klausuler i udbuddet, og i givet fald hvilke. Vurderingen af hvilke krav en klausul skal indeholde, herunder hvor omfattende de skal være, beror på en vurdering af kontraktens størrelse, opgavens varighed og specialiseringsgrad, dvs. kravene skal være proportionale i forhold til den konkrete opgave.

Som eksempler på sociale klausuler kan nævnes:

- Social klausul om etablering af uddannelses- og praktikpladser i forbindelse med kontrakten.
- Social klausul med krav om at ansætte et antal/en andel medarbejdere på særlige vilkår.
- Social klausul med krav om at ansætte et antal/en andel arbejdstagere med en vis ledighedsperiode.
- Social klausul med krav om at ansætte et antal/en andel medarbejdere fra særlige grupper.
- Social klausul med krav om personale- og arbejdsmiljøpolitik.

Hjørring Kommune anvender som udgangspunkt "følg eller forklar" princippet, samt en dialogbaseret tilgang overfor kommunens mangeartede leverandører. "Følg eller forklar" vurderes konkret i forhold til opgavens omfang, værdi og genstand. Helt overordnet set gælder, at hvis kontraktværdien er over de nedenfor nævnte grænser, skal ordregiver overveje brugen

af sociale klausuler, og enten bruge de sociale klausuler eller forklare hvorfor ordregiver ikke ønsker sociale klausuler i netop denne kontrakt. Retningslinjerne for hvornår kommuner skal overveje at anvende uddannelses- og praktikaftaler i offentlige kontrakter, fremgår af regeringens beslutning fra 1. januar 2019³.

Særligt om etablering af uddannelses- og praktikpladser:

Kommunen indgår frivillige garantipartnerskabsaftaler i rammen af Ungegarantien, med henblik på at skaffe praktikpladser til kommunens unge. Kravet omkring etablering af uddannelses- og praktikpladser på kommunens mangeartede tjenesteydelser samt bygge- og anlægsopgaver sker derfor som udgangspunkt i regi af Ungegarantien, og kan derfor være en forklaring på, hvorfor kommunen ikke anvender en social klausul. Det er ikke muligt indenfor lovens rammer, at stille særlige krav til leverandørerne om enten at forpligte sig til Ungegarantien og/eller at ansætte elever med udgangspunkt i Ungegarantien. Hermed vil det ikke være lovligt at give fortrinsret til leverandører, som har tilsluttet sig Ungegarantien.

Som udgangspunkt indarbejdes uddannelses- og praktikkláusuler i kommunens større bygge- og anlægsopgaver på fagentreprise- eller totalentrepriseniveau, hvis værdien på de enkelte fagområder tilsiger dette. Vurderingen sker med en hensyntagen til kontraktens omfang, proportionalitet i forhold til opgaveløsningen, samt ud fra en vurdering af, om der er en tilstrækkelig fagrelevant lønudgift i kontrakten, således bygge- og anlægsopgaven kan indeholde et eller flere lærlingeårsværk på et givent fagområde. Herefter foretages en vurdering af lærlingesituationen, i forhold til antallet af lærlinge i skolepraktik indenfor det berørte fagområde. Modsat indsættes der ikke klausuler i kommunens større bygge- og anlægsopgaver på fagentreprise- eller totalentrepriseniveau, hvis der ikke er en generel manglen på lærlingepladser for det pågældende fagområde.

Økonomien som er forbundet med anvendelsen af uddannelses- og praktikkláusulen, skal følge den konkrete bygge- og anlægsopgave.

I forbindelse med indsættelsen af en uddannelses- og praktikkláusul, kan der enten være tale om nyoprettede elevstillinger, eller en overførsel af allerede ansatte elever til opgaven. Det niveau som har fået delegeret kompetencen for udarbejdelsen af udbudsmaterialet til det enkelte bygge- og anlægsprojekt, træffer den konkrete beslutning om antallet af elever og kláusulens øvrige omfang, efter rådgivning fra kommunens Arbejdsmarkedsforvaltning.

Arbejdskláusuler:

En arbejdskláusul er et krav i kontrakten om, at den valgte leverandør skal sikre sine medarbejdere løn- og ansættelsesvilkår, der mindst svarer til det, der er aftalt i de danske overenskomster, og som er gældende på den egn, hvor arbejdet udføres. Kláusulen skal være møntet på kontraktens genstand, og må ikke forpligte leverandøren længere tid end den udbudte kontrakts løbetid.

Hjørring Kommune indskriver krav til arbejdskláusuler i relevante kontrakter, hvorefter Hjørring Kommune har givet sig selv muligheden for at screene og føre kontrol med løn- og arbejdsforhold, samt inddrage ekstern kvalificeret 3. part til en uddybende kontrol, hvis dette

³ Forpligtelsen følger af finansloven for 2013 for statslige ordregivere og af aftalerne om kommunernes og regionernes økonomi for 2014.

vurderes hensigtsmæssigt. Der følges stikprøvevis op på relevante kontrakter, ligesom der sker en opfølgning, såfremt Hjørring Kommune får kendskab til forhold som giver anledning til nærmere undersøgelse.

Kædeansvar:

Hovedleverandøren pålægges at sikre underleverandørens overholdelse af kontraktvilkårene ved at klausulerne videreføres i et kædeansvar. Kravet om kædeansvar vurderes konkret i forhold til den udbudte kontrakt, således at en underleverandør ikke kan omgå klausulen. Hjørring Kommune stiller et grundlæggende kontraktkrav om overholdelse af menneskerettighederne, at leverandøren og dennes underleverandører lever op til FN's menneskerettighedserklæring og den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Særligt omkring kontrol og sanktionsmuligheder:

De sociale klausuler og arbejdsklausulerne vil indeholde bestemmelser om sanktioner ved misligholdelse, herunder eventuelle økonomiske sanktioner.

Opfølgning og kontrol af at klausulerne overholdes, vil være afhængig af ydelsens omfang og skal derfor indgå som en del af kontraktmaterialet. Kommunen har en dialogbaseret tilgang til den løbende opfølgning og kontrol, og ønsker at arbejdet sker i samarbejde med både leverandøren og dennes arbejdstagere.

Hjørring Kommunes anvendelse af sociale klausuler og arbejdsklausuler

Kommunens anvendelse af sociale klausuler og arbejdsklausuler følger nedenstående matrix og udgør kommunens overordnede politik på området:

Kontraktens værdi	Under 1 mio. kr.	Over 1 mio. kr. og Under 5 mio. og/eller lønsum på under 4 mio. og en varighed på mindst 6 måneder	Over 5 mio. og/eller lønsum på over 4 mio. og en varighed på mindst 6 måneder
Klausul			
Sociale klausuler om andet end uddannelses- og praktikpladser	Nej	Følg eller forklar	Følg eller forklar
Krav om uddannelses- og praktikpladser i bygge- og anlægsopgaver	Nej	Nej	Følg eller forklar*
Krav om uddannelses- og praktikpladser i tjenesteydelseskontrakter	Nej	Nej	Følg eller forklar
Arbejdsklausuler	Ja	Ja	Ja
Kædeansvar	Nej	Ja	Ja

*Vurderes på fagentrepriseniveau og/eller pr. fagområde ved totalentreprise.

Hjørring Kommune

Hjørring Kommune
Springvandspladsen 5
9800 Hjørring
72 33 33 33
hjoerring@hjoerring.dk
www.hjoerring.dk

2016

Colorbox